

Het standbeeld van K. ter Laan in Slochteren.

WCH
25. 2. 88

Ter Laan in Slochteren

DOOR
PETER DE VRIES

SLOCHTEREN - Daar staat-ie dan, al bijna 34 jaar lang. Op z'n kop een inktpot met daarin een ganzeveer gedoopt. Kenden ze op 8 juli 1951, toen het standbeeld werd onthuld, de typemachine nog niet, of symboliseert dit middeleeuwse schrijfgerei een hang naar het ambachtelijke en de folklore? Duizenden bezoekers van de Fraeylemborg, fietsers komende van Siddeburen en gaande naar Hoogezand, en reizigers tussen Groningen en Noordbroek, zijn in de loop der jaren over het kruispunt der wegen gekomen waarover hij uitkijkt.

Wie de moeite neemt uit te stappen, vindt al snel het antwoord op de vraag waarom deze schrijver een inktpot op z'n hoofd heeft. Met enige moeite vallen de verweerde letters op de zuil van het beeld te ontcijferen tot „K. ter Laan van de Alg. verainen Grunnen op zien 80e verjoardag Slochter 8-7-1951”. Hier staat dus de voorvechter van de Groninger Streektaal, de man die zich ten doel stelde de kennis van de Groninger folklore, de Groninger literatuur en de Groninger historie te verbreden.

Eénendertig jaar lang was Ter Laan voorzitter van het Grunneger Genootschap en van 1947 tot het einde van 1959 was hij voorzitter van het Nederlands Volkskundig Genootschap. Stapels boeken schreef hij, talloze geschriften verschenen van zijn hand. Daaronder het „nieuwe Groninger woordenboek” en de „Groninger encyclopedie”, wellicht met de ganzeveer gestyleerd maar toch opvallende geschriften. Zelfs op vergevorderde leeftijd werkte hij nog aan publicaties over Groningen en het Gronings en schreef hij aan de laatste pagina's van een geschiedenisboek

over Slochteren. Voor Ter Laan was 1951 het jaar waarin hem de nodige eerbewijzen ten deel vielen. Prins Bernhard reikte hem de zilveren anjer uit, de Algemene Vereniging „Grunnen” vierde zijn tachtigste geboortedag op 8 juli met de onthulling van de „K. Ter Laanbank”, en de gemeenteraad van Slochteren deed daar niet voor onder door de geboren en getogen ingezetene op 14 juli tot ereburger te benoemen. Later werd er zelfs nog een straat naar hem vernoemd.

Een gewaardeerd inwoner derhalve, die tot ver na zijn overlijden op 6 maart 1963 in Wassenaar nog in de herinnering bewaard bleef. Zo werd in 1971 zelfs zijn honderdste geboortedag nog herdacht. Ter Laan uit Slochteren, Ter Laan als Groninger, hij is volop in de schijnwerpers der publieke belangstelling gezet. Minder bekend is dat de aandacht voor de Groninger folklore en taal bij Ter Laan ontstond na een geschiedenis als onderwijzer en als sociaal-democraat.

Zo was hij als leraar verbonden aan scholen in Sappemeer, Appingedam en Dordrecht. Van 1897 tot 1901 was hij hoofd-directeur van de handelsavondschool te Delft; een functie die hij neer moest leggen nadat hij voor de Sociaal-Democratische Arbeiders Partij gekozen was in de Tweede Kamer. Vier jaar later werd hij als eerste SDAP-er gekozen in de gemeenteraad van Den Haag, en in 1914 trad hij toe tot de rijen der SDAP-pioniers die het burgemeestersambt gingen bekleden. In Ter Laans geval in Zaandam, waar hij zich vooral bezig hield met de bouw van woningen voor arbeiders, het onderwijs en de werklozenzorg. Misschien dat er naast die inktpot en die ganzeveer ook nog een rode roos op z'n standbeeld geplaatst kan worden.